

www.tänkom.nu

TÄNK OM [Mijenjajte shvatanje] su dodatne informacije o alkoholu roditeljima i tinejdžerima. Kao roditelj možete uticati na stav omladine kada se radi o alkoholu te na količinu u kojoj ga ista uživa. Možete npr. razgovarati sa svojim tinejdžerom i sa drugim roditeljima tinejdžera a da ni ne častite alkoholom niti da isti kupujete omladini.

Zašto omladina ne treba da pije?

Alkohol je štetan za mozak neovisno o životnoj dobi. Mozak je, međutim, osjetljiviji kod omladine nego kod odraslih i razvija se sve do dobi od 25 godina. Za to vrijeme alkohol može da utiče na razvoj mozga i da smanji sposobnost kontroliranja impulsa, procjenjivanja rizika, vođenja razgovora, planiranja i donošenja odluka¹.

Mladima je teže da procijene kako alkohol na njih djeluje, oni često piju prebrzo i teže im je da shvate kad treba da prestanu. Zbog toga su oni izloženi riziku da brže od odraslih postanu ovisnici o alkoholu.

U osam od deset krivičnih djela nasilja umiješan je alkohol. Najčešće je počinitelj taj koji je pijan, ali u polovini slučajeva je žrtva takođe pijana². Alkohol često igra ulogu i u saobraćajnim nesrećama, požarnim nesrećama, nesrećama u vezi sa padom i prilikom utapanja. Ove nesreće su posljedica toga što alkohol smanjuje opštu sposobnost rasuđivanja.

Odakle omladina dobija alkohol?

Najuobičajeniji način da se dođe do alkohola je preko starije braće/sestara i drugova koji kupe pivo, vino i žestoko piće. Osim toga, omladina može nabaviti krijumčarena žestoka pića i ilegalno proizvedenu domaću rakiju preko mreže kriminalaca koji se bave ilegalnom prodajom. Događa se, međutim, da tinejdžeri dobiju alkohol od svojih roditelja. 4 posto 15-godišnjaka izjavljuje da su dobili alkohol od svojih roditelja. Duplo toliko tinejdžera – 10 posto djevojčica i 8 posto dječaka – dobiju vino od roditelja³. Nuđenje alkohola kod kuće signalizira da roditelji smatraju da je uživanje alkohola u redu.

Šta vi kao roditelj možete učiniti?

Najvažnije je da razgovarate sa svojim tinejdžerom. Jedan drugi savjet je da razgovarate sa drugim roditeljima o svom vlastitom i o njihovom iskustvu te da diskutirate o zajedničkim pravilima. Istraživanja pokazuju da vlastiti roditelji najviše utiču na stav omladine po pitanju alkohola. Vi možete uticati riječima i djelom tako što ćete razgovarati sa svojim sinom ili sa svojom kćerkom, uključiti se u noćne šetnje, *nattvandring*, i ne servirati alkohol u svojoj kući.

O informacijama TÄNK OM

TÄNK OM su informacijske mjere koje roditeljima i tinejdžerima nude dodatne spoznaje o alkoholu. Dugoročni cilj ovih mjera je da se omladini ograniči pristup alkoholu putem informiranja roditelja o

- rizicima ranog debija u uživanju alkohola
- tome koliko je važno imati jasne granice, norme i procjene u vezi s alkoholom
- tome da oni trebaju aktivno odustati od kupovanja alkohola omladini mlađoj od 20 godina.

Informacijske mjere TÄNK OM provode se od strane Državnog zavoda za zdravstvo, Statens folkhälsoinstitut, u saradnji sa Policijom, Državnim preduzećem koje prodaje alkoholna pića, Systembolaget, te sa IOGT-NTO-m. Za opširnije informacije o TÄNK OM obratite se koordinatorima za alkohol i opojne droge u svojoj općini ili u kotaru (vidjeti Web-stranice Kotarske uprave, www.lanstyrelsen.se).

Želite li produbiti svoje znanje

Državni zavod za zdravstvo usavršava i posreduje saznanja za bolje zdravlje. Opširnije na www.fhi.se (Web-str. na engleskom: www.fhi.se/en/).

Činjenice i savjete u vezi sa tinejdžerima i alkoholom naći ćete u knjizi *Tonårsparlören* koju možete pročitati na www.tonarsparloren.se.

Usljenici Švedske protiv opojnih droga [Sveriges Invandrare Mot Narkotika], www.simon.org.se

Telefon za roditelje organizacije Spasite djecu, Rädta barnen, 020.786 786, www.raddabarnen.se.

Telefon za odrasle o djeci organizacije BRIS [Prava djece u društvu], 077-150 50 50, www.bris.se.

¹ Crews et al. 2007

² Tonårsparlören 2010

³ Skolelevers drogvanor, CAN 2009

